

නෛපාතික කෘදන්ත

වාක්‍යයේ මැද යෙදෙන ක්‍රියා අනවසාන ක්‍රියා හෙවත් නෛපාතික කෘදන්ත ලෙස හැඳින්වේ. එසේ යෙදී වාක්‍යාංශ නිර්මාණය කරමින් සංකීර්ණ වාක්‍ය තැනීමට උපකාරී වන නෛපාතික කෘදන්ත වර්ග හතරක් පිළිබඳ හඳුන්වා දෙමින් ඒවා නිර්මාණය වන ආකාර හා වාක්‍යවල යෙදෙන ආකාර පිළිබඳව සවිස්තරාත්මක අවබෝධයක් මෙම පාඩමෙන් ඔබට ලද හැකි ය.

නෛපාතික කාදර්ශ

මීට පෙර පාඩම්වලදී අප ඉගෙන ගත් අවසාන ක්‍රියා හා නාම ක්‍රියා වාක්‍යවල අවසානයෙහි යෙදී පොදුවේ අවසාන ක්‍රියා ලෙස භාවිත වෙතත් වාක්‍යයක මැද යෙදී අනවසාන ක්‍රියා ලෙස භාවිත වන ක්‍රියා පද විශේෂයක් ද වේ. වාක්‍යයක් අර්ථවත් කිරීම සඳහා තැන තැන යෙදී නිපාත මෙන් ක්‍රියා කරන බැවින් ඒවා නිපාත ක්‍රියා හෙවත් නෛපාතික ක්‍රියා ලෙස ද හැඳින්වේ. වාක්‍යයක් අර්ථවත් කිරීම සඳහා නිපාත ක්‍රියාවලින් සිදු වන මෙහෙය පහත දැක්වෙන නිදසුනින් පැහැදිලි වනු ඇත.

අග්‍රහිතයා රැකියාවක මැනවැ යි ඔහු නගරයට සේන්ද්‍ර විය.

නිපාත ක්‍රියා නොමැති ව අර්ථවත් නොවූ එම වාක්‍යය නිපාත ක්‍රියා නිසා අර්ථවත් වන ආකාරය බලන්න.

අග්‍රහිතයා දුරලඟු පිණිස රැකියාවක නිරත වුවහොත් මැනවැ යි සිතා ඔහු නගරයට සේන්ද්‍ර විය.

වාක්‍යයක මැද යෙදෙන එබඳු නෛපාතික ක්‍රියා ප්‍රභේද වශයෙන් හතරකි.

1. පූර්ව ක්‍රියා
2. මිශ්‍ර ක්‍රියා
3. ආවස්ථික ක්‍රියා
4. අපර ක්‍රියා

1. පූර්ව ක්‍රියා

වාක්‍යයක එක ම කර්තෘගේ අවසාන ක්‍රියාවට පෙර නිම කරන ලද ක්‍රියා පූර්ව ක්‍රියා නමින් හඳුන්වනු ලැබේ.

උපාසිකාව සුදුවතින් සැරසී තෙල්මල් ගෙන විහාරයට පා නගයි.

මෙහි අවසාන ක්‍රියාවට පෙර කරන ලද ක්‍රියා දෙකක් වෙයි. එනම් “සැරසී” “ගෙන” යනු යි. එක ම කර්තෘ විසින් අවසාන ක්‍රියාවට පෙර නිම කරන ලද ක්‍රියා පූර්ව ක්‍රියා බව ඉහත නිදසුන් වාක්‍යයෙන් පැහැදිලි වේ.

සිද්ධත් සඟරාවේ “පෙර කිරිය” නමින් එය හඳුන්වා ඇත්තේ මෙසේ ය.

**“එක කතු කිරියනෙන් පෙර කිරියට
ඇ ආ ඊ ඉන් ලා යුතු ද වියුතු ද”**

එක ම කර්තෘගේ ක්‍රියාවන්ගෙන් පූර්ව ක්‍රියාව න්, ට, ලා යන්නක් සහිත ව ද රහිත ව ද ඇ, ආ, ඊ, ඉන් යන ප්‍රත්‍යයන් ද යෙදේ.

පූර්ව ක්‍රියාවල පුරුෂ, ලිංග, වචන, හේද නැතත් කාරක හේදය පවතී. පූර්ව ක්‍රියාව හැම විට ම අතීත කාලයට අයත් වේ.

කර්තෘ කාරක

නිලිය අබරණින් සැරසී වේදිකාවට පිවිසුණා ය.

කර්මකාරක

රෝගියා රෝහලට ඇතුළු කරනු ලැබ ප්‍රතිකාර සඳහා යොමු කරන ලදී.

පූර්ව ක්‍රියා පද සෑදෙන ක්‍රම

i. ප්‍රත්‍ය ගැන්වීම

‘අ’ ප්‍රත්‍යය - බස් + අ = බැස
පන් + අ = පැන

‘ආ’ ප්‍රත්‍යය - බල + ආ = බලා
මර + ආ = මරා

‘ඇ’ ප්‍රත්‍යය - දක් + ඇ = දැකූ
බස් + ඇ = බැසූ

‘ඊ’ ප්‍රත්‍යය - බො + ඊ = බී
දෙ + ඊ = දී

ප්‍රත්‍ය යෝගයේදී ස්වර විපර්යාසයක් ද සිදුවේ.

ගන් + අ = ගෙන	දෙ + ඊ = දී
පුස් + ඊ = පිපී	පො/ බො + ඊ = පී / බී

ii. ඇතැම් පූර්ව ක්‍රියා ධාතු ප්‍රකෘති ස්වරූපයෙන් ම යෙදේ.

කර - මම වත්තේ වැඩ කර දිය නැවෙමි.
පිස - මව ආහාර පිස සාලයට ආවා ය.
පිවිස - ඇමතිවරයා මාලිගාවට පිවිස රජු බැහැ දැක්කේ ය.
බිඳ - සොරු ගෙය බිඳ බඩු පැහැර ගත්හ.

iii. ධාතු ප්‍රකෘතියට උපකාරක පදයක් යොදා ගැනීම

දමා - හැර දමා, ගසා දමා
පියා - හැර පියා, ගසා පියා
ලා - හැර ලා, ගසා ලා
ගෙන - හැර ගෙන, ගසා ගෙන

iv. රකාරාන්ත ධාතුවලට ප්‍රත්‍ය ගැන්වීමට අමතරව විශේෂ රූප ද ඇත.

වපුර	(වපුරා)	වපුට
මතුර	(මතුරා)	මතුට
කර	(කර)	කොට
විකුණ	(විකුණා)	විකොට
අතුර	(අතුරා)	අතුට / අතුළ

V. ප්‍රකෘති හා ප්‍රත්‍ය වෙන් කර ගත නොහැකි පූර්ව ක්‍රියා පද විශේෂයක් ද භාවිතයේ පවතී.

අවුත්, ඇවිත්, විත්, අවුදින්, අවුද, වුත්, ගොස්, ගොසින්

ක්‍රියාකාරකම 1

❁ පහත දැක්වෙන පදය පාඨ ඇසුරෙන් පූර්ව ක්‍රියා පද තෝරා ලියන්න.

බැඳ්ද වටට සුදු මොරමල්	පිපිලා
සද්ද කර බඹරු ඒ වග	අසාලා
ඉටින් පැණින් ලොව හැමට ම	බෙදාලා
යන්නන් බඹරු දුක් මැසිවිලි	කියාලා

ඕලු නෙළුම් නෙරිය රඟාලා
 කිකිණි හඬන වලා නඟාලා
 ගගුල් තොටිල්ලේ - මල් ඇතිරිල්ලේ
 මගේ කුඩා ඔරුව හබල්ගා
 යමු නැළැවිල්ලේ - නැළැවිල්ලේ - නැළැවිල්ලේ
 ඇදී ඇදී යන්නා නදී රිදී තොටිල්ලේ

ක්‍රියාකාරකම 2

❁ ගැළපෙන පූර්ව ක්‍රියා පද වරහන තුළින් තෝරා ගෙන පහත සඳහන් වාක්‍යවල හිස්තැන් පුරවන්න.

(දල්වී, කරන ලදුව, කර, හලාලා, නිමවා, තෝරා ගන්නා ලදුව, තෝරා ගෙන, සලාලා, උරා, කොට, තනවා)

1. ක්‍රියාකාරී නිලධාරී මණ්ඩලයක් මහිලා සමිතියට පුනර්ජීවයක් දෙන්නට සාමාජිකාවෝ උත්සාහ දරති.
2. දක්ෂතම ශිෂ්‍යයා තිළිණය ප්‍රදානය කරන ලදී.
3. තරග නීතිරීති පිළිබඳව ශිෂ්‍යයෝ දැනුම්වත් රචනා තරගයට ඉදිරිපත් කෙරුණහ.
4. සංවිධායකයෝ උත්සවය පිළිබඳ පූර්ව ප්‍රචාරයක් බොහෝ පිරිසක් ඊට කැඳවා ගැනීමට අදහස් කරති.
5. ලිපිකරුවා සිය කාර්යය වේලාසනින් ලිපිගොනුව කාර්යාල ප්‍රධානියාට භාර දුන්නේ ය.
6. පැරණි රජවරු වැව් කෙත් වතු සරසාර සහලින් රට ස්වයංපෝෂිත කළහ.

7. මාර්ගයේ සවිකරනු ලැබ ඇති මාර්ග සංඥා එළි මගින් රතු, කහ, කොළ එළි
..... රථවාහන හැසිරවීම කෙරෙයි.
8. පියලි රේඛා සුවඳ සිසිල්
සුළඟ හමන්නේ.

2. මිශ්‍ර ක්‍රියා

වාක්‍යයක එක ම කර්තෘ විසින් අවසාන ක්‍රියාවක් සමග කරනු ලබන ක්‍රියා මිශ්‍ර ක්‍රියා නමින් හැඳින්වේ. අවසාන ක්‍රියාවක් සමග මිශ්‍ර ක්‍රියා කීපයක් වුව ද සිදු විය හැකි ය.

රියදුරා මාර්ග නීති පිළිපදිමින් රථය පදවයි.
මහ ගංවතුර ගස්ගල් පෙරළමින් ගම්බිම් යටකරමින් බියකරු හඬ නගමින් වේගයෙන් ගලා
ගියේ ය.

සිදත් සඟරාවේ “මුසුකිරිය” නමින් එය දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය.

**“එක කතු කිරියනෙන් මුසු බැවැ මින්
මින මිනිද්”**

ක්‍රියාවන් එකට කිරීමෙහි හෙවත් මිශ්‍ර ක්‍රියාවන්හි මින්, මින, මිනි යන ප්‍රත්‍යයන් යෙදේ.

මිශ්‍ර ක්‍රියාවල ද පුරුෂ, ලිංග හා වචන හේද නැතත් කාරක හේදය පවතී. මිශ්‍ර ක්‍රියාව හැමවිට ම වර්තමාන කාලය හා බැඳේ.

කර්තෘ කාරක

ඇ හඬමින් ගීතය ගායනා කළා ය.

කර්ම කාරක

ඇය විසින් ගීතය ගැයෙමින් තිබේ.

භාව කාරක

ඇයට හැඳෙමින් තිබිය දී ද ඇ ගීතය ගායනා කළා ය.

මිශ්‍ර ක්‍රියා සාදා ගන්නා ක්‍රම

i. ප්‍රත්‍ය යෝගය

‘මින්’, ‘මිනි’, ‘මිනි’, ‘මින්’ ප්‍රත්‍ය යෙදීම

මින් - තොටියා ගියක් ගයමින් ඔරුව පදියි. (ගය + මින්)

මිනි - ඔහු ගමෙන් පිටව ගියේ හඬමිනි. (හඬ + මිනි)

මිනි - හිරු උදාවෙද්දී තරු මිලියෙමිනි අහසේ සැඟවිණි. (මිලිය + මිනි)

මින් - රෝගියා ගියේ කොර ගසමින් (ගස + මින්)

මෙම ප්‍රත්‍යවලින් මින්, මිනි ප්‍රත්‍ය වර්තමාන ව්‍යවහාරයේදී පැවතුණත් මින්, මිනි ප්‍රත්‍ය පැරණි කාව්‍ය භාෂාවෙහි යෙදී ඇත.

ii. ධාතු ප්‍රකෘතිය ද්විත්ව විමෙන් ද මිශ්‍ර ක්‍රියා තැනෙයි.

බැණ බැණ

දෑක දෑක

වැඳ වැඳ

ඉඳ ඉඳ එක	වෙහෙර
විඳ විඳ දහම්	මනහර
සිඳ බිඳ දුක්	සසර
අනේ දෙවිඳත් නුදුටි	මොක්පුර

ඇතැම් ධාතු ප්‍රකෘති ද්විත්ව විමේදී දෙවන ප්‍රකෘති පදයේ අග ස්වරය දීර්ඝ වේ.

නට නටා, ගය ගයා, උතුර උතුරා

නැට්ටුවෝ නට නටා පෙරහැරේ යති.

බාලිකාවෝ ගී ගය ගයා රංගනයක යෙදෙති.

සුනිල්වත් නුවන් යුග වසා උතුර උතුරා

ගැලූ කඳුළු ගංගාවෙ ඇය දැන් කිඳිලා

■ ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියා අර්ථයෙහි ද මිශ්‍ර ක්‍රියාව යෙදේ.

ලියවමින්/ ලියව ලියවා

කරවමින්/ කරව කරවා

පුදවමින්/ පුදව පුදවා

හඬවමින්/ හඬව හඬවා

■ මිශ්‍ර ක්‍රියාව ප්‍රායෝගිකව යෙදෙන තවත් අවස්ථාවක් ලෙස, අසම්භාව්‍ය ක්‍රියාව මිශ්‍ර ක්‍රියා අර්ථය හැඟවීම දැක්විය හැකි ය. එහිදී ඊට සම්බන්ධ වාක්‍යයේ අවසාන ක්‍රියාවේ ස්වරූපය අනුව එය කාලාර්ථ අසම්භාව්‍ය ක්‍රියා ස්වරූපයෙන් වෙන් කර ගත හැකි ය. එනම් අවසාන ක්‍රියාව නිරූත්සාහක ක්‍රියාවක් වන විට මුල් වාක්‍යාංශයේ ක්‍රියාව කාලාර්ථයේ අසම්භාව්‍ය ක්‍රියා අර්ථය දෙයි.

මා පොත බලද්දී මට නින්ද ගියේ ය.

↑	↑
කාලාර්ථයේ අසම්භාව්‍ය ක්‍රියාව	නිරූත්සාහක ක්‍රියාව

අවසාන ක්‍රියාව උත්සාහක ක්‍රියා ස්වරූපය ගන්නා විට පූර්ව වාක්‍යාංශයේ යෙදෙන ක්‍රියාව මිශ්‍ර ක්‍රියා අර්ථය දෙයි.

මා මල් පෑපා කරද්දී ගාථා ද කීවෙමි.

↑	↑
මිශ්‍ර ක්‍රියාව	උත්සාහක ක්‍රියාව

ක්‍රියාකාරකම 3

❁ පහත දැක්වෙන වාක්‍යවල ඇති හිස්තැන් ගැලපෙන මිශ්‍ර ක්‍රියා යොදා සම්පූර්ණ කරන්න.

1. බෙරකරුවෝ බෙර , බෙර කාලයට පා
පෙරහැරේ යති.
2. පෙර හෙළ රජවරු වැඩි ගොවිතැන නගා
බුදුසසුනේ දියුණුවට ද මහත් සේ කැප වුණහ.
3. මාර්ගයේ රතු එළිය වාහන නවතා තිබියදී පදිකයෝ පදික
මාරුවෙන් මාර්ගය හරහා ගමන් සිටියහ.
4. අලුත් අවුරුදු නැකත උදාවෙද්දී රතිඤ්ඤ පිපිරෙන හඬින් රටම ගිගුම්
..... තිබිණි.
5. අවමඟුල් පෙරහැරේ ඤාතිහු , ගමන්
කළහ.

ක්‍රියාකාරකම 4

❁ දී ඇති ක්‍රියා පද දෙයාකාරයක් වන සේ මිශ්‍ර ක්‍රියාවලට නගා හිස් තැන් පුරවන්න.

අ

ආ

ඇ

1. දෙසි
2. ගොතයි
3. කැවේ ය
4. හැලුවේ ය
5. යෙදුණහ
6. බිරුහ
7. ඇහිලුවේ ය
8. ගිහිරුහ
9. කෙඳිරුවෙමි
10. පැතිරිණි

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

3. ආවස්ථික ක්‍රියා

ක්‍රියාව සිදු වන අවස්ථාව පිළිබඳ ප්‍රකාශ කෙරෙන ක්‍රියා ආවස්ථික ක්‍රියා ලෙස හැඳින්වේ. එම ක්‍රියා නැවත කොටස් දෙකකට බෙදේ.

1. නියත අර්ථයේ ආවස්ථික ක්‍රියා (කාලාර්ථය)
2. අනියත අර්ථයේ ආවස්ථික ක්‍රියා (අසම්භාව්‍යාර්ථය)

1. නියතාර්ථයේ ආවස්ථික ක්‍රියා

ක්‍රියාව සිදු වන අවස්ථාව නිශ්චිත ව ප්‍රකාශ කෙරෙන ක්‍රියා නියතාර්ථයේ ආවස්ථික ක්‍රියා ය. මෙමගින් වාක්‍යයේ ප්‍රධාන ක්‍රියාව සිදු වන අවස්ථාව නිශ්චිත ව ප්‍රකාශ කෙරේ.

උදා - **බල්ලන් බුරුද්දී සොරු පලා ගියහ.** මෙම වාක්‍යයේ සොරුන් පලා ගිය අවස්ථාව නිශ්චිත ව ප්‍රකාශ වන්නේ බල්ලන් බුරුද්දී යන නියත ආවස්ථික ක්‍රියාවෙනි. මෙම ක්‍රියාවල ද පුරුෂ, ලිංග, වචන හා කාල හේද නැතත් කාරක හේදය පෙනේ.

කර්තෘ කාරක

බලද්දී

කරද්දී

පුද්දී

කර්ම කාරක

බැලෙද්දී

කෙරෙද්දී

පිදෙද්දී

නියතාර්ථයේ ආවස්ථික ක්‍රියා ප්‍රත්‍ය

‘ත’ ප්‍රත්‍යය - කියන උන් මෙනෙපල - ආයෙය ඇදුරු
ගුත්තිල (කිය + ත) (කියන කල්හි)

‘ත්’ ප්‍රත්‍යය - හිරු උදාවත් පිනි නොතිබේ.
උදාව + ත් (උදාවන කල්හි)

‘ඉත’ ප්‍රත්‍යය - හිරු බසින පියුම් හැකිලේ.
(බස් + ඉත) (බැසයන කල්හි)

‘ඉත්’ ප්‍රත්‍යය - හිරු නගිත් පියුම් පිපේ.
(නග + ඉත්)

‘එත’ ප්‍රත්‍යය - හිරු කිරණ වැටෙන පිනි වියැකේ.
(වට + එත)

‘එත්’ ප්‍රත්‍යය - සඳ නැගෙත් අඳුර දුරු වේ.
(නග + එත්)

‘දී’ ප්‍රත්‍යය - කම්කරුවන් රට නැගුමට වැඩ කරද්දී එම සේවය අගය කළ යුතු ය.
(කරන් + දී)
(ඉහත ත්, ඉත්, එත් ප්‍රත්‍යවලට ම ‘දී’ ප්‍රත්‍ය යෙදේ.)
හිරු නගිද්දී පියුම් පිපේ. (නගිත් + දී)
සඳ නැගෙද්දී අඳුර දුරු වේ. (නැගෙත් + දී)

ප්‍රත්‍ය යෝග්‍යයට අමතර ව කෘදන්ත රූපයට සඳ, විට, කල්හි යන නිපාත පද යෙදී නියතාර්ථ ආවස්ථික ක්‍රියා පද සෑදේ.

උදා - මරන විට
කරන කල්හි
දුවන සඳ

2. අනියතාර්ථයේ ආවස්ථික ක්‍රියා

සිදු වීම අවිනිශ්චිත ක්‍රියා මෙනමින් හැඳින්වේ. වාක්‍යයේ ප්‍රධාන ක්‍රියාව අන්තර් වාක්‍යයේ සිදු වීම මත රඳා පවතී. එහෙත් එය අවිනිශ්චිත ය. එබැවින් එබඳු අනියත ක්‍රියා අනියතාර්ථයේ ආවස්ථික ක්‍රියා ලෙස හැඳින්වේ.

උදා - වැසි වැස්සෙත් ගඟ පිරේ.

ප්‍රධාන වාක්‍යයේ ක්‍රියාව සිදු වීම රඳා පවත්නේ අන්තර් වාක්‍යයේ ක්‍රියාව මත ය. එනම් ගඟ පිරෙන්නේ වැසි වැටුණොත් ය. වැසි වැසීම නිශ්චිත නැත.

එම ක්‍රියා ද කාරකාර්ථයෙහි පමණක් යෙදේ.

කර්තෘ කාරක	කර්ම කාරක
බලතොත්	බැලෙතොත්
කරතොත්	කෙරෙතොත්
පිදුවොත්	පිදෙතොත්

අනියතාර්ථයේ ආවස්ථික ක්‍රියා ප්‍රත්‍යයන්

- ‘අ’ ප්‍රත්‍යය - බැලුව මුළු දඹදිව මේ
සමච සිටිනෝ අපි දෙදෙන මේ (බැලූ + අ)
(අතීත කෘදන්තයට ‘අ’ ප්‍රත්‍යය යෙදේ)
- ‘ත’ ප්‍රත්‍යය - සතුරන් පරදන අපට ජය ලැබේ. (පරද + ත)
(ධාතු ප්‍රකෘතියට ‘ත’ ප්‍රත්‍යය යෙදේ)
- ‘ඔත්’ ප්‍රත්‍යය - යතොත් වේලාසනින් යන්න. (යත + ඔත්)
කරතොත් කරගත් දන් පින් සිරුව (කරත + ඔත්)
- ‘හොත්’ ප්‍රත්‍යය - යතහොත් වේලාසනින් යන්න. (යත + හොත්)
කරතහොත් නොපමාව දන් පින් කරගන්න. (කරත + හොත්)
(‘ත’ ප්‍රත්‍යාන්ත ආවස්ථික ක්‍රියා රූපයට ‘ඔත්’ හා ‘හොත්’ ප්‍රත්‍යයන් යෙදේ)

කළොත් පිනක් ම කරන්න. (කළ + ඔත්)
මළොත් සුගතියෙහි ම උපදිනු ඇත. (මළ + ඔත්)
කළහොත් පිනක් ම කරන්න. (කළ + හොත්)
මළහොත් සුගතියෙහි ම උපදිනු ඇත. (මළ + හොත්)
(අතීත කාල කෘදන්තයට ඔත්, හොත් ප්‍රත්‍යයන් යෙදේ)

‘නම්’ නිපාතය යෙදීම

යන්නේ නම් - යන්නේනම් වේලාසනින් අවදි වන්න.

ගියා නම් - ඔබ රැස්වීමට ගියා නම් පැමිණීමේ ලේඛනයෙන් ඒ බව දැන ගත හැකි ය.

කරයි නම් - යමෙක් උනන්දුවෙන් වැඩ කරයි නම් ප්‍රතිඵල ද යහපත් වේ.

කරත් නම් - දේශපාලකයෝ රට නැගීමට වැඩ කරත් නම් ඔවුහු ජනතා ප්‍රසාදය ලබත්.

අසම්භාව්‍ය ක්‍රියාව යෙදෙන වාක්‍යාංශයේ උක්තය අනුක්‍රම රූපයෙන් තැබීම ව්‍යාකරණ රීතිය වුවත් වාක්‍ය දෙකක් ‘නම්’ ප්‍රත්‍යයෙන් සම්බන්ධ වන විට දෙපස වාක්‍ය දෙක ම උක්තාබ්‍යාත රීති අනුව සමබර ව සිටී.

ඉහත සඳහන් වාක්‍ය දෙක කෙරෙහි නැවත අවධානය යොමු කරන්න.

යමෙක් උනන්දුවෙන් වැඩ කරයි නම් ප්‍රතිඵල ද සුබ වේ.

දේශපාලකයෝ රට නැගීමට වැඩ කරත් නම් ඔවුහු ජනතා ප්‍රසාදය ලබත්.

ක්‍රියාකාරකම 5

❁ පහත දී ඇති පාඨවල ඇති ආවස්ථික ක්‍රියා යටින් ඉරි අඳින්න.

1. හැම ගුණ කියත් නොපිළිවනින් පුරිසදම්මසාරථී ගුණ කියමු.
2. ගින්නෙන් නැගුණු දුම්
දවතහොත් වැද මහ දුම්
3. හිමි මෙ තොප අවසර
දුනහොත් රජුට මෙනුවර
4. කසේ සැමිටි වේවැල් ඉරටු ගෙන අතේ
ඇසේ කඳුළු අකුරට ගිය කලට ගතේ
5. මෙ දැන කළෝතින් වැඩ වෙයි සච් ඉසුරු
6. විදුලිය වන් මේ කය ලත් තැනදී
සිදු නොකළොත් මතු සගමොක් වරදී
7. ඇතොත් වරදක් මෙතෙක් කල් හිඳ කමා කරවයි කර කතා
8. පෙර දලනිදු දිය කඳ රට බිම් ගලත
සුරකුල හිමි රකිනුව ලක මැවූ සත

ක්‍රියාකාරකම 6

- පහත දී ඇති වාක්‍යාංශවල ඉරි ඇඳි පද නියතාර්ථයේ ආවස්ථික ක්‍රියා හා අනියතාර්ථයේ ආවස්ථික ක්‍රියා ලෙස වෙන් කර ලියන්න.

මේ කථාව දැනගත්තොත්
ගඟ ගලන කල්හි
ඔහු මා දෙස බලත් ම
නරක ආරංචි පැතිරුවහොත්
මල් කැඩුවොතින්
ඇඳුම මහනව නම්
ඇය සිනාවෙද්දී
හිරු නැගෙත් ම
මේ අවස්ථාව පැහැර හැරියොත්
බඩු විකිණෙද්දී

4. අපර ක්‍රියා

වාක්‍යයක එක ම කර්තෘගේ අවසාන ක්‍රියාවට පෙර කරන ලද ක්‍රියා පූර්ව ක්‍රියා ලෙස මීට පෙර අපි උගතිමු. ඒ අනුව එක ම කර්තෘගේ අවසාන ක්‍රියාවට පසුව කරනු ලබන ක්‍රියා අපර ක්‍රියා ලෙස හැඳින්විය හැකි ය.

උදා - කෙන රකිනුව ගොවියා බත් මුලක් ගෙන පැලට ගියේ ය.

මෙහි ගොවියා කළ අවසාන ක්‍රියාව ‘ගියේය’ යන්න ය. ගොවියා පැලට ගියේ කෙන රැකීම පිණිස ය. ඒ අනුව කෙන රැකීම සිදු වන්නේ පැලට ගියාට පසුව බැවින් ‘රකිනුව’ යන්න අපර ක්‍රියාවකි.

අපර ක්‍රියා විෂයෙහි ද පුරුෂ, ලිංග, කාල හා වචන භේද නැතත් කාරක භේදය පෙනේ.

කර්තෘ කාරක

රියදුරා අනතුර වළකනුව රථයේ තිරිංග තද කළේ ය.

කර්ම කාරක

ගොවියා විසින් හේන රැකෙනුව/ රැකෙනු පිණිස ඒ වටා දඬුවට බැඳේ.

අපර ක්‍රියා තැනෙන ක්‍රම

i. ධාතු ප්‍රකෘතියට පරව ‘නුව’ ප්‍රත්‍යය යෙදීම

බලනුව (බල + නුව)
කරනුව (කර + නුව)
පුදනුව (පුද + නුව)

ii. කෘදන්තයට පිණිසාර්ථයේ නිපාත පද යෙදීම

පිණිස - දෙනු පිණිස
සඳහා - දීම සඳහා
වස් - යනු වස්
උදෙසා - කියවීම උදෙසා
අරහයා - ජයග්‍රහණය අරහයා

iii. කෘදන්තයට පරව අට ප්‍රත්‍යය යෙදීම

කරනු + අට = කරන්නට
කිරීම් + අට = කිරීමට

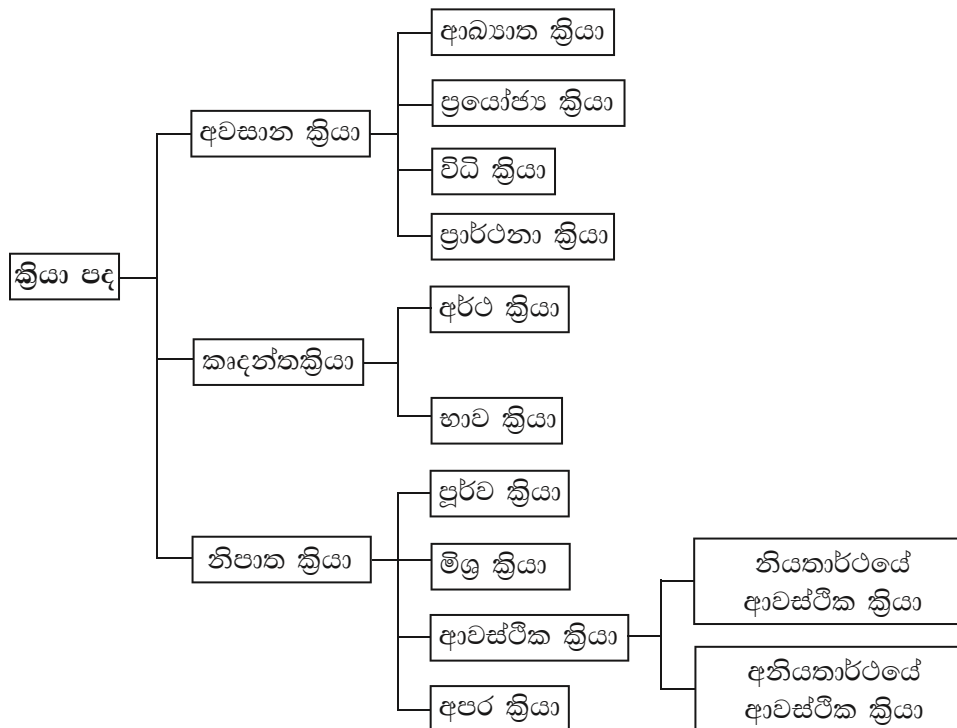
බෙහෙත් ගනු පිණිස රෝගියා රෝහලට ගියේ ය.

බෙහෙත් දීම සඳහා වෛද්‍යවරයා රෝගියා පරීක්ෂා කළේ ය.

උත්සවයට ප්‍රසිද්ධියක් ලබාගනු වස් සංවිධායකයෝ මාධ්‍යවේදීන්ට ආරාධනා කළහ.

උපාසිකාව තෙරුවන් නමදින්නට විහාරයට ගියා ය.

මෙතෙක් ඔබ ඉගෙන ගත් ක්‍රියා පිළිබඳ සංක්ෂිප්ත සටහනක් පහත දැක්වේ.

ක්‍රියාකාරකම 7

- ❁ පහත සඳහන් ගීතය ඇසුරෙන් දී ඇති ක්‍රියා පද වර්ගවලට උදාහරණ සපයන්න.

බැස සිතල ගඟුලේ - පීන පීන නාමුකෝ නගෝ
 හඳපානේ
 සිතල ජලය අගෙයි - ගත සිත පිනය පිනය
 පොඩි පොඩි රැලි ද නගී - රාසි රාසි පෙළගැසී ගැසී
 සමනොළ කන්ද පෙතේ - කදිමට හඳ එළියේ
 හනිකට බසිමු නගෝ - නාමු නාමු ගිලෙමින් ජලයේ
 මානෙල් ඕලු තෙළුම් - පිපිලා යසයි යසයි
 තෙළමින් පීනමුකෝ - ප්‍රීති ප්‍රීති වෙමින් බෝ ලෙසේ
 ජලයේ ගිලී මෙසේ - පිරිසිදු වෙමුකො නගෝ
 අලුයම වදින ලෙසින - සාදු සාදු ඒ මුනි සිරිපා
 හිඳිමුද මෙහිම නගෝ - පොඩි පැල්පතක් තනා
 සැමදා වදිනට හැක - සාදු සාදු ඒ මුනි සිරිපා

- ආනන්ද සමරකෝන් -

1. පූර්ව ක්‍රියා -
2. ආබ්‍යාත ක්‍රියා -
3. මිශ්‍ර ක්‍රියා -
4. අපර ක්‍රියා -
5. නිරූත්සාහක ක්‍රියා -
6. කෘදන්ත ක්‍රියා -

ක්‍රියාකාරකම 8

- ❁ ඉහත දක්වූ විවිධ අපර ක්‍රියා රූප අනුගමනය කරමින් පහත සඳහන් වාක්‍යවල හිස්තැන්වලට ගැළපෙන අපරක්‍රියා ලියමින් වාක්‍ය සම්පූර්ණ කරන්න.

1. බාලිකාවෝ පිළිගැනීමේ ගීතය ගායනා වේදිකාව මත පෙළ ගැසෙති.
2. පරිසරය ආරක්ෂා පැළ සිටුවීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක වේ.
3. නළුනිළියෝ නාට්‍යයක් වේදිකාගත පුහුණු වීම්වල නිරත වෙති.
4. බුදුරජාණන් වහන්සේ දම්සක් පැවතුම් සූත්‍රය බරණැස ඉසිපතනය කරා වැඩම කළ සේක.
5. උපාසක උපාසිකාවෝ පුර පසළොස්වක් පොහෝ දින උදෑසනින් පෙහෙවස් විහාරස්ථානය කරා පිය නගති.

6. වෛද්‍යවරයා රෝගීන් පරීක්ෂා වාච්චුව වෙතට පැමිණෙයි.
7. ගංවතුරෙන් අවතැන් වූ ජනතාවට සහන දීසාපතිතුමා සහන මණ්ඩලයක් පත් කරයි.
8. අලුත් අවුරුද්දට ඇඳුම් පැලඳුම් මිලදී ජනතාව නගර කරා ඇදෙති.
9. කරුණ සංවිධානය මාර්ග ආවරණයක් මහජන ආධාර පතයි.
10. ක්‍රිකට් තරගය ක්‍රීඩාලෝලීහු මහත් උනන්දුවෙන් ක්‍රීඩාගාරයේ අසුන් ගෙන සිටිති.

iqNdIs;

අවධානං දිවසං කුය්‍යාත් දානාධායන කම්සු

ඉගෙනුම හා දන් දීම නොකිරීමෙන් දවස හිස් නොකළ යුතු ය.

iqÑka;k

ජල බිඳුව විලකට පතිත වුවහොත් එහි කිසිදු විශේෂත්වයක් නොදැකෙයි. එහෙත් එය නෙළුම් පතක් මතට පතිත වුවහොත් මුතුකැටයක් මෙන් දිදුලනු ඇත. ඔබේ ජීවිතය ද දීප්තිමත් වන්නට සුදුසු හොඳ ම තැන තෝරා ගන්න.